

Systematisk litteratursøgning

Evidensrapporter i RKKP

Afdækning og dokumentation af evidensgrundlag i forbindelse med etablering eller justering af indikatorsæt i de kliniske kvalitetsdatabaser

rkkp

regionernes kliniske kvalitetsudviklingsprogram

Systematisk litteratursøgning

© RKKP 2023

Udgiver:

Regionernes Kliniske Kvalitetsudviklingsprogram

Hedeager 3

8200 Aarhus N

www.rkkp.dk

Version 1.1

Versionsdato: 13.02.2023

INTRODUKTION

For at sikre et solidt og opdateret evidensgrundlag for indikatorsæt til de kliniske kvalitetsdatabaser, er det vigtigt, at der foretages en systematisk litteratursøgning som grundlag for indikatorerne. Det er tilsvarende vigtigt, at søgningen dokumenteres, så der skabes gennemsigtighed i forhold til grundlaget for valget af disse indikatorer.

Dette dokument henvender sig primært til databasens evidensspecialist og beskriver processen bag den systematiske litteratursøgning, som danner det evidensbaserede grundlag for indikatorerne.

Hvem

Kvalitetsdatabasens evidensspecialist udformer en søgeprotokol, foretager den systematiske litteratursøgning og udvælger den relevante litteratur. Det anbefales, at yderligere én fagperson er med til at udvælge relevant litteratur fra søgeresultatet, f.eks. et medlem af styregruppen. Dette er særligt vigtigt, hvis arbejdet ønskes publiceret i et videnskabeligt tidsskrift. Det er en fordel, hvis begge personer har en relevant, klinisk profil og et grundlæggende kendskab til systematisk litteratursøgning. Metodespecialisten yder metodemæssig bistand til den systematiske litteratursøgning.

Hvorfor

Det er vigtigt, at søgningen efter litteratur er systematisk og objektiv, så al relevant litteratur medtages som grundlag for valg af indikatorer og så der ikke er tvivl om neutralitet. Hele søgeprocessen dokumenteres, så den kan genskabes og genbruges ved senere lejlighed, f.eks. når indikatorsættet skal revideres.

Hvornår

Evidensspecialisten udarbejder søgeprotokollen til den forestående litteratursøgning, efter metodespecialisten i RKKP har introduceret evidensspecialisten og RKKP-teamet til arbejdet. Herefter udføres den systematiske litteratursøgning og litteraturen screenes og udvælges ud fra de kriterier, der er anført i søgeprotokollen. Litteratursøgning er ofte en tidskrævende proces, og derfor er det en god idé at udarbejde en tidsplan for arbejdet sammen med RKKP-teamet.

Hvordan

Et bærende element i den systematiske litteratursøgning er søgeprotokollen, som understøtter, at afdækningen af evidensgrundlaget i etablering eller justering af indikatorer foregår konsistent under hele søgeprocessen. Søgeprotokollen kan desuden anvendes som grundlag eller inspiration til efterfølgende litteratursøgninger inden for samme sygdomsområde og dermed mindske den fremtidige arbejdsbyrde.

Processen for en systematisk litteratursøgning som led i udarbejdelse af evidensrapporter er således:

- 1) Kontakt til metodespecialisten i RKKP ift. afklaring af forløb, præsentation af materiale m.m.
- 2) Udarbejdelse af søgeprotokol med afsæt i 3-trinssøgestrategien¹.
- 3) Litteratursøgning jf. søgeprotokol².
- 4) Relevant litteratur udvælges sv.t. kriterier i søgeprotokollen.
- 5) Udarbejdelse af et flowchart, der synliggør in- og eksklusion af artikler i litteratursøgningen.
- 6) Kritisk vurdering af den udvalgte litteratur vha. [anerkendte vurderingsværktøjer](#).
- 7) Graduering af evidensniveau for indikatorområder jf. [Oxford Level of Evidence](#) (1A-5).
- 8) Dokumentation af processen i evidensrapporten.

Retningslinjebaseret indikatorudvikling

Retningslinjebaseret indikatorudvikling er ofte ressourceeffektiv, da den systematiske litteratursøgning fokuserer på relevante, opdaterede kliniske retningslinjer af høj kvalitet, og da rationalet for valg af indikatoren ofte er klart. Denne tilgang understøtter ydermere, at indikatorsættet afspejler de kliniske retningslinjer på området. Da kliniske retningslinjer danner grundlag for ensartede og evidensbaserede behandlingstilbud, kan retningslinjer med fordel anvendes som primær kilde i indikatorudvikling. Ved denne tilgang tager indikatoren indirekte udgangspunkt i den systematiske litteraturgennemgang, som den kliniske retningslinje bygger på. Anvendeligheden af den kliniske retningslinje som grundlag for indikatorudvikling, afhænger derfor af retningslinjens metodiske kvalitet, alder og relevans for emnet.

Produkt

Produkterne af en systematisk litteratursøgning består i: en søgeprotokol, selve søgningen og søgeresultatet (gerne placeret i et referencebibliotek) samt et flowchart, der beskriver litteraturudvælgelsen af søgeresultatet. Det samlede resultat af den systematiske litteratursøgning er således et transparent og systematisk tilvejebragt vidensgrundlag, med tydelighed på omfang og karakter af den evidens, der lægges til grund for valg af indikatorer i databasen.

¹ 3-trinssøgestrategien tager udgangspunkt i følgende trin: 1) søgning efter kliniske retningslinjer, 2) søgning efter systematiske reviews og meta-analyser og 3) søgning efter primær litteratur (Sundhedsstyrelsen, 2018: *Metodehåndbogen*).

² Søgningen foretages som minimum i to databaser, men det anbefales, at søgningen foretages i flere databaser, og også inkluderer evt. grå litteratur (se evt. [litteraturoversigt og søgefiltre](#)). Styregruppen for den pågældende database, supplerer med referencer, som ikke fremgår af den primære søgestrategi (Bramer et al., 2017: *Optimal database combinations for literature searches in systematic reviews: a prospective exploratory study*. Syst Rev. Dec 6;6(1):245).